

Olsztyn, 29 maja 2018 r.

PS-VI.431.1.7.2018.KB

Pani

Ewa Argalska

Dyrektor Domu dla Dzieci Nr 3

w Pasymiu

ul. Dworcowa 37

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Działając na podstawie upoważnienia Wojewody Warmińsko – Mazurskiego nr FK-VI.0030.69.2018 z dnia 2 lutego 2018 roku /akta kontroli str. 1/ zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko – Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie w składzie:

1. Katarzyna Brewka – główny specjalista, kierująca zespołem,
2. Stella Maścianica – główny specjalista,
3. Lilla Kondrusik – główny specjalista,

przeprowadził kontrolę problemową w trybie zwykłym w Domu dla Dzieci Nr 3 w Pasymiu, ul. Dworcowa 31.

Czynności kontrolne rozpoczęto w dniu 7 lutego 2018 r. i zakończono w dniu 9 lutego 2018 r. Przedmiotem kontroli była ocena stanu przestrzegania praw dziecka, w świetle przepisów:

- ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. 2017, poz. 697 ze zm.) – zwanej dalej ustawą lub ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 roku w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292, poz. 1720) – zwanego dalej rozporządzeniem,
- Konwencji o prawach dziecka (Dz.U.1991, nr 120 poz. 526 ze zm.).

W niniejszym wystąpieniu pokontrolnym użyto następujących skrótów:

1. Placówka / Dom/ Dom dla Dzieci / DdD / jednostka kontrolowana – co oznacza: Dom dla Dzieci Nr 3 w Pasymiu, ul. Dworcowa 37,
2. Dyrektor / Dyrektor Placówki / Dyrektor Domu – co oznacza: Dyrektora Centrum Ekonomiczno-Administracyjnego Domów dla Dzieci w Pasymiu, p. Ewę Argalską,
3. Koordynator / Koordynator Domu – co oznacza: Koordynatora Domu dla Dzieci Nr 3 w Pasymiu, p. Bogumiłę Banaszkiewicz,
4. Regulamin placówki / Regulamin – co oznacza: Regulamin Organizacyjny Domu dla Dzieci Nr 3 w Pasymiu,

5. Sprawozdanie za 2017 rok – co oznacza: Sprawozdanie z realizacji zadań opiekuńczo-wychowawczych realizowanych przez Dom dla Dzieci nr 3 w Pasymiu, ul. Dworcowa 37, w 2017 r.,
6. Centrum – co oznacza: Centrum Ekonomiczno-Administracyjn Domów dla Dzieci w Pasymiu.

Kontrolą objęto okres od dnia 1 stycznia 2017 r. do dnia jej zakończenia. Fakt jej przeprowadzenia odnotowano w rejestrze prowadzonym przez Placówkę. Czynności kontrolne przeprowadzono w obecności p. Ewy Argalskiej – Dyrektora Centrum oraz ██████████ – Koordynatora Domu dla Dzieci Nr 3, w oparciu o analizę prowadzonej w placówce dokumentacji oraz informacje przekazane bezpośrednio, także przez wychowanków Domu dla Dzieci.

Działalność placówki w zakresie objętym kontrolą ocenia się **pozytywnie**.

1. Ustalenia dotyczące organizacji placówki:

Kontrolowana jednostka jest publiczną, całodobową placówką opiekuńczo – wychowawczą typu socjalizacyjnego, przeznaczoną dla 14 wychowanków, prowadzoną przez Powiat Szczycieński.

Działalność jednostki kontrolowanej określa *Regulamin Organizacyjny Domu dla Dzieci Nr 3 w Pasymiu*, przyjęty Uchwałą Nr 5/I/2015 Zarządu Powiatu w Szczytnie z dnia 19 stycznia 2015 roku /**akta kontroli str. 3-33/**, zmieniony Uchwałą ww. organu Nr 104/XXI/2016 z dnia 28 października 2016 roku.

Ustalono, że w okresie objętym kontrolą placówką kierowała pani Ewa Argalska, opiekę nad dziećmi sprawowało natomiast 5 zatrudnionych w Placówce wychowawców, tym Koordynator, natomiast pomoc specjalistyczną zapewniali: psycholog (zatrudniona do 31 stycznia 2017 r.) oraz pedagog (zatrudniona w całym okresie objętym kontrolą) /**akta kontroli str. 35-37/**.

W dacie kontroli w ewidencji Placówki figurowało 12 wychowanków /wyciąg z księgi stanowi akta kontroli str. 39/.

2. Ustalenia dotyczące przestrzegania w Placówce praw dziecka:

W ramach postępowania kontrolnego przeprowadzono indywidualne rozmowy z obecnymi w Domu wychowankami, na temat przestrzegania praw dziecka, ich pobytu oraz warunków jakie oferuje Placówka. Rozmowy kierowane przeprowadzono z ośmiorgiem wychowanków. Z czworgiem kolejnych nie udało się porozmawiać z uwagi na:

- pobyt jednego wychowanka w MOW w Kruszwicy,
- przebywanie jednej wychowanki na studiach na Politechnice Gdańskiej,
- przebywaniem jednej wychowanki w SOS-W w Szczytnie,
- przebywaniem jednej wychowanki, za zgodą Sądu, na urlopowaniu.

Wyniki rozmów kierowanych spisane zostały przez kontrolujących i stanowią **akta kontroli str. 41-95**, a ich podsumowanie i analiza ilościowa stanowią **akta kontroli str. 97-106**. Badaniu poddano również dokumentację w zakresie realizacji praw dziecka wszystkich

przebywających w dacie kontroli wychowanków.

W toku kontroli dokonano oceny realizacji następujących praw dziecka:

Prawo do wypoczynku i zaspokojenia potrzeb rozwojowych - rozumiane jako prawo do czasu wolnego organizowanego zgodnie z potrzebami dziecka, oraz prawo do rozwoju zgodnie z potrzebami odpowiednimi do etapu rozwojowego, w tym uczestnictwa w indywidualnych i grupowych zajęciach rekreacyjnych lub sportowych (w placówce i poza nią), zgodnie z zainteresowaniami i wyborem dziecka.

Placówka usytuowana jest w jednorodziennym budynku, otoczona jest ogrodem, chętnie uprawianym przez wychowanków (rabaty kwietne i warzywnik). Dysponuje niewielkim pokojem do spotkań wspólnych oraz oglądania telewizji, wyposażonym także w stanowisko komputerowe. Z informacji uzyskanej od Koordynatora wynika, że dzieci korzystają z czasu wolnego po zajęciach lekcyjnych, z wyłączeniem czasu przeznaczanego na odrabianie lekcji (od 16.00 do 18.00) oraz w weekendy. Wychowankowie korzystają z boiska do gry w piłkę nożną, przyległego do Domu dla Dzieci nr 1 w Pasymiu, znajdującego się w bliskiej odległości. Tam również mają do dyspozycji salę do tenisa stołowego. Ze „Sprawozdania z realizacji zadań opiekuńczo-wychowawczych realizowanych przez Dom dla Dzieci nr 3 w Pasymiu ul. Dworcowa 37” /akta kontroli str. 107-121/ wynika, że wychowawcy zachęcają wychowanków do uprawiania sportów, stąd też dzieci uczestniczą w treningach drużyny piłkarskiej „Błękitni Pasym” oraz szkolnych klubach sportowych (SKS). W 2017 roku chłopcy z Domu nr 3 brali udział w VIII Mistrzostwach Polski Dzieci z Domów Dziecka w Piłce Nożnej oraz XXII Wojewódzkim turnieju Piłki Nożnej Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Morągu. W nagrodę jako kibice uczestniczyli w międzynarodowym meczu w Gdyni.

Ze Sprawozdania za 2017 r. wynika ponadto, że wychowankowie biorą udział również w zajęciach plastycznych i kulinarnych oraz szkolnych kołach zainteresowań i w wolontariacie. Z przedłożonej kontrolującym dokumentacji wynika, że w ferie zimowe wychowankowie przebywali w Zakopanem, w czasie wakacji natomiast na zorganizowanej kolonii w Łomży. W maju uczestniczyli w odlotowym Dniu Dziecka, organizowanym w Porcie Lotniczym Mazury – Olsztyn w Szymanach. Ponadto wzięli udział w: Targach Pro Defense 2017 oraz targach „Hubertus” w Hali Expo Mazury w Ostródzie, gdzie prezentowali swoją pracę plastyczną „Jesień w lesie” oraz wyjazdach do Parku Rozrywki Aktywnej Bartbo, do Sali Zabaw „Koala” w Szczytnie, wycieczce do Muzeum w Szczytnie oraz spływie kajakowym /akta kontroli str. 109/.

W rozmowach z kontrolującymi dzieci potwierdziły powyższe, dodały między innymi, że mogą wychodzić do kina, na basen, na kręgle, wspomniały o zajęciach kulinarnych, wspólnym robieniu kartek świątecznych oraz grach planszowych. Uznały, że proponowane zajęcia są dla nich atrakcyjne i mogą uczestniczyć w nich na zasadzie dobrowolności.

Prawo do pomocy specjalistycznej – rozumiane jako prawo do pomocy psychologicznej w radzeniu sobie z emocjami własnymi i innych osób, łagodzenia skutków separacji z rodziną.

Ustalono, że wychowankom Domu dla Dzieci nr 3 w Pasymiu, pomoc specjalistyczną

zapewniał pedagog, zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w Centrum Ekonomiczno-Administracyjnym Domów dla Dzieci w Pasymiu. W okresie od 1 kwietnia 2016 r. do 1 stycznia 2017 r., (zatem przez 1 miesiąc w okresie objętym kontrolą), wsparcia psychologicznego udzielał także zatrudniony psycholog /**akta kontroli str. 37/**.

Z ustaleń wynika, że pedagog pozostaje do dyspozycji wychowanków w dni powszednie w godzinach od 9.00 do 17.00 (z wyjątkiem jednego dnia, gdy pracuje od 7.00 do 15.00). W okresie objętym kontrolą praca pedagoga koncentrowała się głównie na poradnictwie oraz udzielaniu wsparcia i redukcji bieżących napięć a także wymaganej diagnostyce. Systematycznym wsparciem pedagoga objęty był jeden wychowanek (terapia pedagogiczna, zgodnie ze wskazaniem zawartym w opinii z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Szczytnie) oraz wychowanka będąca w ciąży.

Ustalono, że wszystkim wychowankom, umieszczonym w dacie kontroli sporządzono diagnozy psychofizyczne w rozumieniu § 14 ust. 1 rozporządzenia, w kilku przypadkach dokument ten nosił nazwę *diagnozy pedagogicznej*. Zawierał jednakże wszystkie elementy, o których mowa w Rozporządzeniu, toteż kontrolujący w ramach bieżącego instruktażu wskazali na zasadność stosowania nazewnictwa zgodnie z przepisami prawa. Powyższe zasadne jest tym bardziej, iż przedmiotowe diagnozy były sporządzone przez pedagoga, uprawnionego w myśl przepisów do sporządzania diagnoz psychofizycznych.

Stwierdzono, że karty udziału w zajęciach specjalistycznych, do sporządzania których obliguje zapis § 17 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia prowadzono dwóm wychowankom (objętych stałą pracą) /**akta kontroli str. 127-130/**. Karty te zawierały datę spotkania, opis rodzaju i przebiegu zajęć, temat przewodni oraz ewentualne uwagi. Arkusze badań i obserwacji pedagog uzupełniała do czasu osiągnięcia przez dziecko pełnoletności /**akta kontroli str. 131-132/**, przy czym jeśli dorosły wychowanek sygnalizował potrzebę wsparcia - otrzymywał takowe ze strony pedagoga, co dokumentowane było w prowadzonym przez niego *Rejestrze przeprowadzonych rozmówi porad pedagogicznych* /**akta kontroli str. 123-125/**.

Ustalono, że wychowankowie objęci są pomocą specjalistyczną także poza Placówką, to jest w szkołach, do których chodzą. Pięcioro dzieci na stałe korzysta z socjoterapii, zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, rewalidacji, gimnastyki korekcyjnej, zajęć wyrównawczych i logopedii.

Z rozmów kontrolujących z wychowankami wynika, że trzech z nich korzystało z pomocy pedagoga, w tym jeden regularnie, pozostali spontanicznie, w miarę potrzeb. Wychowankowie wskazali, że mogą liczyć na jego pomoc.

Prawo do życia bez przemocy – rozumiane jako prawo do ochrony przed wszelkimi formami przemocy fizycznej bądź psychicznej, krzywdą, zaniedbaniem lub złym traktowaniem, zarówno ze strony rówieśników jak i dorosłych, stosowania wobec dziecka pozytywnej dyscypliny oraz prawo do pomocy w rozwiązywaniu konfliktów z dorosłymi i rówieśnikami, zarówno na terenie placówki, jak i poza nią.

W okresie objętym kontrolą w Placówce obowiązywał wskazany na wstępie Regulamin organizacyjny, z którym, jak wynika z rozmów z dziećmi, wychowankowie zostali zapoznani po przybyciu do Domu Dziecka.

W tym obszarze kontrolujący podjęli kwestię stosowania kar i nagród, traktowania

wychowanków, pomocy w rozwiązywaniu sporów. W katalogu najczęściej stosowanych w Placówce kar wychowankowie wymienili:

- obniżone kieszonkowe – 4 dzieci
- zakaz korzystania z komputera - 1 dziecko,
- zakaz wypisywania się - 1 dziecko,
- nagana – 1dziecko,
- zakaz wyjścia czasowy – 1 dziecko,
- pójście wcześniej spać – 1 dziecko.

Sześcioro dzieci stwierdziło, że nie stosuje się kary polegającej na zakazie wyjścia/wyjazdu do domu, jedno dziecko wskazało, że *„za późno wracałem do domu u mamy ostatnio i dostałem karę wyjazdu do domu, ale uważam, że to słusznie”* /akta kontroli str. 59/.

W katalogu najczęściej stosowanych nagród wychowankowie wymienili:

- podwyższone kieszonkowe –7 dzieci,
- nagroda pieniężna (co pół roku) – 5 dzieci
- pochwała pisemna – 1 dzieci
- nagrody rzeczowe – 1 dzieci,
- wycieczka / wyjazd – 1 dzieci

Siedmioro wychowanków stwierdziło, że wychowawcy zawsze reagują na użycie przemocy lub bójki pomiędzy wychowankami, przy czym wskazali też, że sytuacje takie nie mają praktycznie miejsca. Zapytani o to, czy i jak wychowawcy pomagają rozwiązywać spory i kłótnie pomiędzy wychowankami wskazali, że opiekunowie rozmawiają z nimi, tłumaczą, *„próbują nas pogodzić”, „namawiają aby dojść do porozumienia”*, natomiast zapytani o pomoc w rozwiązywaniu sporów pomiędzy wychowankami a opiekunami, czworo wychowanków stwierdziło, że nie było takich sytuacji, jedno dziecko wskazało, że pomaga pani Koordynator, jedno przyznało: *„raczej tak się nie zdarza, ale możemy w razie czego zgłosić się do p. Dyrektora albo p. pedagoga”*/akta kontroli str. 52/.

W tej grupie praw kontrolujący zapytali każde dziecko także o to, czy kiedykolwiek zostało upokorzone, skrzywdzone bądź źle potraktowane przez opiekuna. Jedno z dzieci zgłosiło, że *„Kiedyś będąc na kolonii koledzy mnie wrobili, że niby kupiłem papierosy i je wypaliłem. Powiedziałem o tym wychowawcy (pan z Domu nr 1). Chyba im uwierzył”* /akta kontroli str. 58/. Drugie dziecko wskazało, [REDAKTOWANE]

[REDAKTOWANE] /akta kontroli str. 43/. Kontrolujący zweryfikowali tę informację, ustalono, że sytuacja miała miejsce we wcześniejszym okresie (nie objętym kontrolą), a wychowawczyni została zwolniona z pracy.

Wychowanków zapytano także o to, czy zdarzyła się sytuacja, aby pracownicy placówki wyrażali się źle lub w sposób obraźliwy o członkach ich rodzin, na które odpowiedzieli przecząco.

Prawo do nauki – rozumiane jako prawo do wsparcia w realizacji obowiązku szkolnego i obowiązku nauki, pomocy w odrabianiu lekcji, zapewnienia zajęć wyrównawczych i innych rozwijających wiedzę i umiejętności.

Ustalono, że wychowankowie realizują obowiązek szkolny w:

- szkole podstawowej – 3 dzieci,

- gimnazjum – 2 dzieci,
- szkole zawodowej – 2 wychowanków,
- liceum ogólnokształcącym dla dorosłych – 4 wychowanków,
- na studiach wyższych – 1 wychowanka.

Ponadto ustalono, że wśród wychowanków umieszczonych w DdD nr 3, dwoje dzieci, zgodnie z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego, realizuje obowiązek szkolny w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Szczytnie, a jedna wychowanka w MOW w Kruszwicy.

Wychowankowie wskazali, że posiadają niezbędne podręczniki, pomoce i przybory szkolne. Wszyscy stwierdzili, że uzyskują pomoc wychowawców w odrabianiu lekcji gdy jej potrzebują, mają możliwość korzystania z korepetycji, gdy zachodzi taka konieczność. Na pytanie, czy Placówka umożliwi wychowankom / wspiera ich w rozwijaniu zainteresowań, zdolności i pasji, sześćcioro odpowiedziało twierdząco, jeden wychowanek wskazał, że „raczej tak”.

Ustalono ponadto, także na podstawie informacji przekazanych przez wychowanków, że w celu motywowania dzieci do nauki i systematycznego uczęszczania do szkoły Dyrektor wydzieliła, w ramach posiadanych środków, pieniądze na nagrody specjalne. Szczegółowo wysokość nagrody oraz warunki, jakie trzeba spełnić aby taką nagrodę otrzymać, uregulowane zostały stosownym zarządzeniem (aktualne z dnia 17 października 2017 r. – **akta kontroli str. 133-134**)

Analiza kart pobytu dziecka, o których mowa w § 17 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia, w zakresie sporządzonych informacji o przebiegu kontaktów ze szkołą, do której uczęszcza dziecko, oraz jego nauki szkolnej, nie wykazała nieprawidłowości.

Ustalono ponadto, że w Placówce prowadzi się dodatkowo arkusz kontaktów ze szkołą, będący źródłem informacji na temat spotkań z wychowawcami, frekwencji wychowanków i ich postępów w nauce oraz problemów szkolnych.

Poddane analizie plany pomocy dziecku uwzględniały indywidualne zainteresowania poszczególnych dzieci, oraz informacje o konieczności pracy z wychowankiem z tytułu trudności szkolnych (w przypadkach tego wymagających). Z informacji przekazanej od koordynatora wynika, że wychowankowie potrzebujący dodatkowego wsparcia mieli zapewnioną też dodatkową pomoc w placówkach oświatowych, do których uczęszczają (zajęcia wyrównawcze z j. polskiego i matematyki, zajęcia rewalidacyjne). Powyższe znajduje potwierdzenie także w Sprawozdaniu za 2017 rok.

Prawo do zaspokojenia potrzeb zdrowotnych – rozumiane jako zapewnienie dziecku dostępu do odpowiedniej opieki zdrowotnej oraz opieki w trakcie choroby.

Placówka ani obsługujące ją Centrum Ekonomiczno-Administracyjne, w okresie objętym kontrolą nie zatrudniały pielęgniarki. Wychowankowie Domu dla Dzieci nr 3 w Pasymiu, objęci byli podstawową opieką medyczną w Przychodni Lekarskiej Centrum w Pasymiu. Z ustaleń wynika, że w Placówce założono Zeszyt podawania leków (zarówno stałych jak i doraźnych), w którym wychowawcy odnotowywali imię i nazwisko dziecka, nazwę podawanego leku i jego ilość oraz datę podania, wraz z podpisem dziecka i wychowawcy. Ponadto wychowawcy prowadzili dokumentację, o której mowa w § 17 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia, to jest karty pobytu uwzględniające informacje o lekach podawanych dziecku

Handwritten signature and initials:
 Kł.
 Kł.

oraz informacje o pobytach dziecka w szpitalu.

Ustalono, że w badanym okresie wychowankowie korzystali z poradni specjalistycznych, w tym: chirurgicznej, laryngologicznej, okulistycznej, ginekologicznej, reumatologicznej, pulmonologicznej, endokrynologicznej. Jeden wychowanek objęty był na terenie szkoły rehabilitacją. W rozmowach z inspektorami wychowankowie nie wskazali nieprawidłowości w realizacji prawa do opieki zdrowotnej. Stwierdzili, że są dobrze „zaopiekowani” w trakcie choroby, wszystkie zalecenia lekarskie są realizowane. Żadne z dzieci nie wskazało też, aby w jego obecności któryś z pracowników Domu palił papierosy. Wychowankom nie są znane jakiegokolwiek przypadki podawania przez wychowawców leków psychotropowych w celu wyciszenia agresywnego zachowywania się.

Prawo do poszanowania tożsamości religijnej – rozumiane jako prawo do poszanowania środowiska religijnego, z którego wywodzi się dziecko, wychowania religijnego i praktyk religijnych zgodnych z tradycją i wyznaniem jego rodziny oraz zgodnie z jego wolą.

Z informacji przekazanej przez Dyrektora Placówki wynika, że wszyscy wychowankowie przebywający w Domu byli wyznania rzymsko-katolickiego. Zapisy dotyczące prawa dziecka do poszanowania środowiska religijnego i praktyk religijnych zapisane są w § 16 ust. 1 pkt 7 Regulaminu organizacyjnego kontrolowanej jednostki.

Wychowankowie nie wskazali, aby zmuszani byli do chodzenia do Kościoła. Mają możliwość przyjmowania sakramentów, a w nabożeństwach uczestniczą dobrowolnie.

Prawo do bezpieczeństwa socjalnego – rozumiane jako prawo do: wyżywienia dostosowanego do potrzeb rozwojowych i zdrowotnych dziecka, prawo do zaopatrzenia w odzież i obuwie dostosowane do jego gustu, potrzeb i warunków pogodowych, prawo do wyposażenia w środki higieny osobistej oraz prawo do kwoty pieniężnej do własnego dysponowania.

- **Zaspokojenie potrzeb żywieniowych**

Z informacji przekazanej przez Koordynatora Domu wynika, że śniadania, podwieczorki i kolacje wychowankowie przygotowują sami (przy asyście wychowawcy), obiady dzieci spożywają natomiast w stołówce Domu dla Dzieci nr 1 (usytuowanego ok 70 m. od kontrolowanej jednostki), drugie śniadanie wychowankowie zabierają ze sobą do szkół. W weekendy, dłuższe przerwy świąteczne, ferie oraz wakacje wychowankowie z pomocą wychowawcy przygotowują posiłki sami, wspólnie ustalają menu i na tę okoliczność robią zakupy żywnościowe. Produkty żywnościowe przechowywane są w ogólnodostępnej kuchni, będącej zarazem jadalnią (w toku oględzin dokonano kontroli stanu zaprowiantowania – kontrolujący nie wnieśli uwag w tym zakresie).

Z rozmów z dziećmi wynika, że posiłki spożywane w placówce są smaczne, troje dzieci stwierdziło, że jedzenia jest bardzo dużo i nigdy nie czują się głodni, czworo natomiast powiedziało, że jest wystarczająco. Wszystkie dzieci potwierdziły, że mogą przygotować sobie coś do zjedzenia lub picia także między posiłkami.

- **Zaopatrzenie w odzież i obuwie**

Z informacji uzyskanej od Dyrektora kontrolowanej jednostki wynika, że wychowanków

zaopatrywano w odzież i obuwiu w miarę potrzeb. Po zgłoszeniu przez dziecko potrzeby dokonania określonego zakupu prośba ta była weryfikowana przez wychowawcę, który udawał się na zakupy z dzieckiem, choć w zdecydowanej mierze wychowankowie samodzielnie dokonywali zakupów i rozliczali się z faktur. Zbadano i ustalono, że wychowankom prowadzono karty odzieżowe, uwzględniające między innymi nazwę asortymentu, jego ilość, datę zakupu (nabycia) i podpis wychowanka potwierdzający otrzymanie danej rzeczy. Wychowankowie nie zgłosili kontrolującym krytycznych uwag na temat zaopatrzenia w odzież i obuwiu, zwróciły uwagę na fakt, że „Placówka ma sponsorów, którzy czasami kupują nowe ubrania” /akta kontroli str. 85 /.

- **Zaopatrzenie w środki higieny osobistej**

Z ustaleń wynika, że dzieci zaopatrywane są w środki higieny osobistej i kosmetyki indywidualnie w miarę zgłaszanych potrzeb i przechowują je w swoich pokojach. W razie zaistnienia potrzeby wychowawcy uzupełniają braki z magazynku, lub dokonują zakupu. W rozmowach z kontrolującymi wychowankowie nie zgłosili nieprawidłowości w tym zakresie, jednoznacznie przyznając, że środki te są w placówce dostępne w wystarczającej ilości.

- **Wyposażenie w kwotę pieniężną do własnego dysponowania przez dziecko.**

Placówka zapewnia wychowankom kwotę pieniężną do własnego dysponowania nie niższą niż 1% i nie wyższą niż 8% kwoty, o której mowa w art. 80 ust. 1 pkt 2 ustawy. W okresie objętym kontrolą zagadnienia związane z przyznawaniem kieszonkowego regulowały dwa dokumenty, to jest Zarządzenie nr 5/2016 Dyrektora Centrum Ekonomiczno-Administracyjnego Domów dla Dzieci w Pasymiu, które z dniem 17 października 2017 r. straciło moc obowiązywania. W dacie kontroli wypłata kieszonkowego odbywała się na zasadach określonych w Zarządzeniu nr 9/17 Dyrektora Centrum Ekonomiczno-Administracyjnego Domów dla Dzieci w Pasymiu /akta kontroli str. 135/.

Wysokość kwoty do własnego dysponowania na dany miesiąc ustala wychowawca z wychowankami, podczas zebrania w grupie. Wychowawca sporządza listę z wysokością przyznanych kwot wraz z uzasadnieniem i przekazuje ją Koordynatorowi, ten natomiast przekazuje ją do Dyrektora. Dyrektor, po zapoznaniu się z listą ustala ostateczną kwotę i zatwierdza ją, wypłata kieszonkowego następuje natomiast do 10 dnia każdego miesiąca. Wychowankowie potwierdzają własnoręcznie odbiór kieszonkowego, przebywający poza Domem (np. w mow, mos) kieszonkowe otrzymują przekazem pocztowym. Zgodnie z aktualnym Zarządzeniem, o którym mowa powyżej, kwota bazowa kieszonkowego jest zróżnicowana pod względem wieku:

- 10 zł otrzymują wychowankowie w wieku do 7 roku życia,
- 15 zł otrzymują wychowankowie w wieku od 7 do 10 roku życia,
- 20 zł otrzymują wychowankowie w wieku od 11 do 15 roku życia,
- 25 zł otrzymują wychowankowie w wieku od 16 do 18 roku życia,
- 30 zł otrzymują pełnoletni wychowankowie pozostający w placówce,
- 50 zł otrzymują pełnoletni wychowankowie kontynuujący naukę na studiach wyższych.

W indywidualnych rozmowach z kontrolującymi wychowankowie nie zgłosili niepokojących uwag w badanym obszarze. Potwierdzili regularność otrzymywania

kieszonkowego, jedno z dzieci wskazało, [REDAKTOWANE]

[REDAKTOWANE] /akta kontroli str. 75/. Analiza wydatków kwoty do własnego dysponowania z okresu objętego kontrolą nie wykazała nieprawidłowości w tym zakresie, być może sytuacja ta miała miejsce w okresie nieobjętym kontrolą.

Prawo do regularnych kontaktów z rodziną – rozumiane jako prawo do regularnych kontaktów z członkami rodziny i osobami bliskimi dziecka, w tym w szczególności z rodzicami – na terenie placówki, w miejscu zamieszkania członków rodziny, jak i w sposób pośredni – poprzez kontakt telefoniczny lub elektroniczny, w tym przede wszystkim w dni wolne od nauki szkolnej oraz w trakcie ferii i wakacji, chyba, że sąd postanowi inaczej.

Zgodnie z § 6 pkt 3 i 4 Regulaminu organizacyjnego kontrolowanej jednostki, zadaniem Domu jest m.in. podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny oraz umożliwienie mu kontaktu z rodzicami i innymi osobami bliskimi. Za realizację tych zadań odpowiedzialni są wychowawcy prowadzący poszczególne dzieci. Szczegółowe zasady odwiedzin i urlopowania wychowanków określone zostały w § 15 Regulaminu.

W rozmowach z zespołem inspektorów dzieci nie wniosły krytycznych uwag w przedmiotowym zakresie. Dzieci nie stwierdziły aby wychowawcy ograniczali im kontakty z bliskimi, mogą jeździć do domów w dni wolne od nauki szkolnej.

Ze Sprawozdania za 2017 rok wynika też, że aby zapobiec zjawisku „samoistnego zwalniania się” rodziców z odpowiedzialności za losy dzieci, wychowawcy zachęcają bliskich m. in do uczestnictwa w uroczystościach dzieci, stałego kontaktu z nimi oraz uczestnictwa w wywiadówkach szkolnych. Analiza dokumentacji indywidualnej dzieci wykazała, że wychowawcy dokonują regularnych wpisów w obszarze dotyczącym relacji dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi dziecka, oraz obszarze dotyczącym współpracy placówki z instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny, w tym z asystentem.

Prawo do wyrażania opinii – rozumiane jako prawo do poszanowania podmiotowości dziecka, zapewnienie możliwości swobodnego wypowiedzania się, respektowanie prawa do swobody myśli, poglądów, poszanowania podmiotowości dziecka poprzez branie pod uwagę jego zdania w sprawach, które jego dotyczą, oraz istnienia zasad uczestnictwa dzieci w podejmowaniu decyzji ważnych dla wychowanków.

Zgodnie z zapisami § 16 ust. 1 pkt 11 Regulaminu, wychowankowi przysługuje prawo do „*wyrażania opinii w sprawach, które go dotyczą, w szczególności poprzez uczestnictwo w samorządzie wychowanków*”, które realizowane jest w toku ciągłej pracy opiekuńczo-wychowawczej.

Z informacji przekazanej przez Koordynatora wynika, że w Domu, ze względu na małą liczbę i wiek wychowanków, samorząd nie funkcjonuje. Wszyscy mogą wypowiedzieć się co do funkcjonowania Domu z zasadzie w każdej chwili, w szczególności na częstych spotkaniach (przy posiłku, wspólnym spędzaniu czasu etc.) Z analizy dokumentacji indywidualnej dzieci wynika, że są wysłuchiwane również na okoliczność dokonania okresowej oceny sytuacji dziecka, co znajduje swoje odzwierciedlenie w dokumentacji podpisanej przez dziecko. Powyższe potwierdza realizację obowiązku wynikającego z art. 4 a ustawy, zgodnie z którym podmioty realizujące zadania wynikające z ustawy o wspieraniu

rodziny i systemie pieczy zastępczej winny wysłuchać dziecko, jeżeli jego wiek i stopień dojrzałości na to pozwalają.

W rozmowach z kontrolującymi wszystkie dzieci potwierdziły, że mogą swobodnie wyrażać własne poglądy i myśli, również te dotyczące ich spraw. Wszyscy wychowankowie przyznali, że brane jest pod uwagę ich zdanie w sprawach dotyczących ich samych, w tym również ich przyszłości.

Prawo do poszanowania prywatności – rozumiane jako prawo do poszanowania tajemnicy korespondencji, posiadania własnych pamiątek i osobistych przedmiotów oraz zachowania przez pracowników placówki tajemnicy związanej z osobistymi informacjami przekazanymi przez dziecko, z wyłączeniem uzyskania informacji o naruszeniu prawa, zagrożenia życia lub zdrowia, jak również prawo do poszanowania intymności dziecka, w tym zapewnienia możliwości zamykania pomieszczeń przeznaczonych do czynności fizjologicznych.

Dzieci przebywające w kontrolowanej jednostce mogą posiadać własność prywatną, np. telefony, tablety, zdjęcia, pamiątki, ubrania, własne zabawki, i w wolnym czasie mogą z nich korzystać kiedy chcą. Ze względów bezpieczeństwa, ale też aby uniknąć kradzieży czy wymuszeń ze strony innych wychowanków, pieniądze lub inne wartościowe rzeczy mogą przekazać wychowawcy do zabezpieczenia.

W toku rozmów z dziećmi ustalono, że wychowawcy nie kontrolują ich rzeczy prywatnych (szafek, plecaków, kieszeni), chyba, że sprawdza czystość lub sposób spakowania się do szkoły. Żadne z dzieci nie stwierdziło, aby ich korespondencja, e-maile, sms-y były kontrolowane przez pracowników placówki. Żadne też nie mówiło, aby pracownicy obraźliwie komentowali ich pochodzenie lub opowiadali niepowołanym osobom o ich sytuacji rodzinnej. Czworo wychowanków stwierdziło, że wychowawcy pukają przed wejściem do pokoju, troje przyznało, że nie zawsze, przy czym nie wskazali, aby im to przeszkadzało. Żaden z wychowanków nie potwierdził, aby wychowawcy wchodzili do łazienki lub toalety wtedy, gdy dzieci z nich korzystają. W toku oględzin łazienek i toalet stwierdzono, że pomieszczenia te zawierają typowe zabezpieczenia w postaci zamków.

Prawo do informacji - rozumiane jako zapewnienie dostępu do informacji i materiałów pochodzących z różnych źródeł, a w szczególności do tych, które mają na uwadze jego dobro.

Wychowankowie Domu zostali zapoznani z prawami i obowiązkami, wskazali, że tematy związane z zasadami funkcjonowania są poruszane często na grupowych spotkaniach.

Wszyscy wychowankowie wskazali, że Placówka zapewnia możliwość dostępu do informacji, które są niezbędne aby mogli się rozwijać, poszukiwać wskazówek, porad czy odpowiedzi na nurtujące pytania. Wszyscy mają dostęp do prasy, mediów, książek, Internetu.

Prawo do pomocy w przygotowaniu do samodzielnego życia – rozumiane jako prawo do zdobywania umiejętności niezbędnych w samodzielnym życiu, takich jak czynności samoobsługowe, załatwianie spraw urzędowych, korzystanie z usług, uczenie się ekonomii domowej, planowania czasu, obowiązkowości oraz rozwijania kompetencji i uprawnień zawodowych umożliwiających podjęcie pracy zarobkowej.

Zgodnie z § 10 ust 5 Regulaminu, organizacja pracy wychowawczej Domu ukierunkowana jest m.in. przygotowanie do samodzielnego życia po opuszczeniu Placówki..

Ustalono, że na rok przed osiągnięciem pełnoletności osoby usamodzielniane wskazują opiekuna usamodzielnienia, zgodnie z art. 145 ust. 2 ustawy, oraz co najmniej na miesiąc przed ukończeniem 18 roku życia opracowują wspólnie z opiekunem indywidualny program usamodzielnienia. Koordynator placówki podkreślała, że przygotowanie dzieci do startu w dorosłość, jest ważnym elementem ich codziennej pracy, stąd też w Domu kładzie się duży nacisk na rozwijanie umiejętności praktycznych: samodzielne przygotowanie posiłków, eksperymentowanie z nowymi przepisami kulinarnymi, robienie zakupów żywnościowych i odzieżowych, dbanie o estetykę i porządek w Domu, pranie, dokonywanie zakupów biletów miesięcznych, załatwianie spraw urzędowych. Powyższe znalazło potwierdzenie w wypowiedziach wychowanków, sześcioro z nich powiedziało, że czują wsparcie i pomoc wychowawców w zakresie przygotowania do usamodzielnienia, oraz że wiedzą jakich zasadach mogą pozostać w Placówce po osiągnięciu pełnoletności. Jedno z dzieci, z uwagi na wiek i krótki pobyt, rozmowy w tym temacie nie podjęło.

3. Pozostałe ustalenia

Ustalono, że w kontrolowanej jednostce, prowadzi się dokumentację indywidualną dziecka, o której mowa w § 17 ust. 1 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej, to jest plany pomocy dziecku oraz karty pobytu.

W toku oględzin stwierdzono, że wychowankowie posiadają zindywidualizowane miejsca do spania i nauki, a pokoje wychowanków urządzone z uwzględnieniem ich gustu i upodobania. Wychowankom zapewniono także miejsce do przygotowywania posiłków oraz niewielką przestrzeń mieszkalną, stanowiącą miejsce spotkań i wypoczynku. W roku 2017 przeprowadzono także remont łazienek, doposażono pokoje wychowanków, co znacząco wpłynęło na estetykę i wizerunek Placówki, a także samą wygodę użytkowania pomieszczeń.

Podczas rozmów powzięto od wychowanków informację, iż wraz z wychowawcami byli organizatorami koncertu charytatywnego „HIP HOP - znaczy czynić dobro”, który odbył się na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie. Środki zebrane podczas licytacji przeznaczone zostały na wyjazd wychowanków w okresie ferii do Zakopanego i naukę jazdy na nartach. Powyższe znajduje także odzwierciedlenie w *Sprawozdaniu za 2017 rok*, w którym widnieje również zapis, że dzięki współpracy ze sponsorami udało się doposażyć pokój chłopców w nowe meble oraz ufundować wychowankom dodatkowe nagrody za osiągnięcia szkolne.

4. Uwagi i wnioski

Mając na względzie pozytywne wyniki ustaleń z kontroli oraz opinie dzieci i dorosłych wychowanków przebywających w Domu dla Dzieci nr 3 w Pasymiu na temat jego funkcjonowania, rekomenduje się dalsze utrzymanie dobrej jakości świadczonych usług i działań na rzecz wsparcia dzieci.

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości w realizacji zadań w obszarze objętym kontrolą, nie wydaje się zaleceń.

Zgodnie z § 14 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 roku w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzenia kontroli (Dz. U. z 2015 r., poz. 1477) do wystąpienia pokontrolnego przysługuje prawo wniesienia zastrzeżeń na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Termin na wniesienie zastrzeżeń wynosi 7 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego.

Podstawa prawna:

- § 14 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 roku w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. 2015 poz. 1477),
- art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 998).

Z up. WOJEWODY
WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO
Joanna Jabłonka-Kastrau
ZASTĘPCA DYREKTORA
Wydziału Polityki Społecznej

GŁÓWNY SPECJALISTA

KBrewka
Katarzyna Brewka

GŁÓWNY SPECJALISTA

Stella
Stella Maścianica

GŁÓWNY SPECJALISTA

Lilla
Lilla Kondrusik